

اسرائیل برای احیای برجام از سوی آمریکا آماده می‌شود

به قلم مایکل هرتزوگ (/fa/experts/maykl-hrtzgw/)

۲ مارس ۲۰۲۱

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/israel-braces-us-revival-jcpoa

العربية (/ar/policy-analysis/asrayyl-tstd-lqyam-alwlayat-almthdt-bahya-khtt-almi-alshaml-almshtrkt/)

درباره نویسنده

مایکل هرتزوگ (/fa/experts/maykl-hrtzgw/)

مایکل هرتزوگ سرتیب بازنشسته نیروهای دفاعی اسرائیل هموند انستیتو واشنگتن در برنامه بین المللی میلتن فاین است او به عنوان رئیس بخش برنامه‌ریزی راهبردی نیروهای دفاعی اسرائیل و رئیس ستاد وزیر دفاع اسرائیل خدمت کرده است

تحلیل کوتاه

بهترین رویکرد برای هر دو دولت این است که درس‌های سال ۲۰۱۵ را جدی بگیرند و وارد گفتگویی جامع و محرمانه شوند که بر ایده‌های سازنده و نتایج واقع‌گرایانه تمرکز داشته باشد

در ۲۶ ژانویه ژنرال آویو کوخاوی فرمانده نیروهای دفاعی اسرائیل علنا درباره بازگشت به توافق هسته‌ای سال ۲۰۱۵ با ایران یا هر چیزی شبیه آن هشدار داد و افزود که به ارتش اسرائیل فرمان داده تا برنامه‌های نظامی تازه جهت مقابله با چالش هسته‌ای ایران تدوین کنند. بیان علنی چنین هشدار در فضای عمومی از سوی یک مقام نظامی جنجالی است اما ماهیت اظهارات کوخاوی اجماع داخلی را درباره سه نکته نشان می‌دهد: این که تهران هرگز جاه‌طلبی خود را برای مجهز شدن به سلاح هسته‌ای ترک نکرده این که برجام راه‌هایی را برای تحقق این جاه‌طلبی باز گذاشته و این که ایران هسته‌ای تهدیدی حیاتی برای اسرائیل است.

آنتونی بلینکن وزیر امور خارجه آمریکا در جریان جلسه رأی اعتماد خود که یک هفته پیش از اظهارات کوخاوی برگزار شد گفت که دولت بایدن برای آماده‌شدن علیه چالش ایران قصد دارد با اسرائیل و دیگر متحدان منطقه‌ای «در نحوه شروع کار» مشورت کند اورشلیم از این وعده استقبال کرد و علاقه‌مند است درباره این موضوع گفتگو کند بنیامین نتانیاهو نخست‌وزیر اسرائیل این ماموریت را به مشاور امنیت ملی خود مئیر بن شبات محول کرده است در نهایت اسرائیل امیدوار است که تیم بایدن را متقاعد سازد که از بازگشت به توافق اولیه خودداری کند یا در صورت متقاعدنشدن بر حیاتی‌ترین نواقص برجام که باید برطرف شود تاکید کند.

انتقادات اسرائیل

رهبری سیاسی و دفاعی اسرائیل عمیقا نگران طرح اعلام‌شده رئیس‌جمهور بایدن برای احیای برجام و بازگشت به شرایط آن به صورت فعلی و سپس تلاش برای «طولانی‌تر و قوی‌تر» کردن آن است از نگاه آن‌ها این توافق سه بعد اصلی یک برنامه هسته‌ای نظامی یعنی مواد شکافت‌پذیر سیستم‌های اجرای پروژه و تسلیح یا فرایند بازرسی آن را به نحو صحیح پوشش نمی‌دهد:

- بندهای غروب برجام با مشروعیت‌بخشی به فعالیت‌های غنی‌سازی (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/deciphering-irans-latest-nuclear-messaging>) با ماهیت و مقیاس خطرناک و حذف صلاحیت جامعه بین‌المللی در

نظارت کامل بر این برنامه به طور کلی نهایتاً به ایران اجازه خواهد داد تا به یک قدرت هسته‌ای تبدیل شود و جلوگیری از جهش سریع رژیم را در تبدیل شدن به یک قدرت هسته‌ای مشکل یا حتی غیرممکن می‌سازد حتی اجازه‌دادن به ایران برای نزدیک شدن به توانمندی هسته‌ای احتمالاً بی‌ثباتی شدید از جمله به راه‌افتادن یک مسابقه تسلیحات هسته‌ای بالقوه را به منطقه تزریق خواهد کرد.

- **موشک‌های ایران** فقط تحت پوشش قطعنامه ضعیف و مبهم ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل قرار دارد که از زمان تصویب تاکنون نتوانسته تلاش‌های ایران را برای توسعه موشکی (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iran-flaunts-new-missile-and-jet-engine-technology>) کند سازد و این قطعنامه در اکتبر ۲۰۲۳ منقضی خواهد شد.
- بعد از برجام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی پرونده «ابعاد نظامی احتمالی» برنامه ایران را بست و گزارش‌های خود را درباره این موضوع نادیده گرفت اما آرشیو هسته‌ای ایران که اسرائیل به دست آورد (<https://www.belfercenter.org/publication/iran-nuclear-archive-impressions-and-implications>) اطلاعات جدیدی را درباره اهداف دامنه و پیشرفت جدید برنامه هسته‌ای نظامی تهران آشکار ساخت صرف وجود این آرشیو نیت تهران را در جهت حفظ این دانش برای آینده نشان می‌دهد.
- ثابت شده که فرایند بازرسی و تایید پایبندی ایران به برجام از لحاظ بازرسی چالشی -در سریعترین زمان- از سایت‌های اعلام نشده و پرسش از پرسنل مربوطه ناقص است (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/irans-new-narrative-regime-not-hurry-washington-should-be>).

این عوامل به همراه تحقیق و توسعه درباره سانتریفیوژهای پیشرفته و دیگر فعالیت‌ها خط مبنای سال ۲۰۱۵ را که انتظار می‌رود طرف‌ها به آن برگردند تغییر داده و جدول زمانی ایران را برای دستیابی به قدرت هسته‌ای حتی اگر به‌طور کامل به برجام برگردد بسیار کوتاه‌تر کرده است اسرائیلی‌ها همچنین نگران اند که لغو تحریم‌های مهم در روند بازگشت به توافق به تهران مهارنشده و جسور شده اکسیژن مالی تزریق می‌کند و در نتیجه فعالیت‌های بی‌ثبات‌کننده آن را تسهیل و آمریکا را از اهرم اساسی خود برای رسیدن به توافقی بهتر محروم می‌کند.

این انتقاد بر این ذهنیت استوار است که غرب فاقد اراده سیاسی برای وارد کردن فشار در هنگام ضرورت است امری که به نوبه خود زورآزمایی ایران را تشدید می‌کند اسرائیلی‌ها با اشاره به سابقه تاریخی امر استدلال می‌کنند که دیپلماسی و مشوق‌های مرتبط نمی‌تواند مسیر تهران را برای دستیابی به یک سلاح هسته‌ای مسدود کند مگر آن‌که همواره با سازوکارهای مطمئن بازدارنده و عزم اثبات‌شده برای اقدام در صورت نیاز از جمله گزینه‌های نظامی واقعی پشتیبانی شود. کارزار «منطقه خاکستری» اسرائیل علیه **استحکامات نظامی ایران در سوریه** (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iran-across-border-israels-pushback-syria>) نشان می‌دهد که چنین قاطعیتی می‌تواند فعالیت‌های بی‌ثبات‌کننده رژیم را در خارج مهار کند و همزمان ایران را از تشدید تنش به عنوان پاسخ منصرف سازد در مقابل آمریکا و متحدان اروپایی آن ظاهراً بازدارنده‌های نسبتاً ضعیف مالی را ترجیح می‌دهند و هنوز نشان نداده‌اند که میلی به خطرپذیری در برابر زورآزمایی فزاینده ایران داشته باشند اسرائیل هم شک دارد که اگر تهران به پایبندی کامل به برجام بازگردد ولی از حرکت به سوی یک توافق بهتر خودداری کند آمریکا و متحدان آن فشار را به میزان چشمگیری افزایش دهند.

ترسیم مجدد برجام و ترسیم خطوط قرمز

با وجود این نگرانی‌ها اورشلیم برای یک مشاجره علنی با دولت بایدن -از نوعی که با دولت اوباما داشت- بر سر سیاست‌گذاری در مورد ایران شتاب نمی‌کند بلکه برای گفتگو آماده می‌شود مقامات اسرائیلی معتقدند که وقتی تمام یافته‌های خود از آرشیو هسته‌ای تصرف شده ایران را افشا کنند می‌توانند بر سیاست‌های دولت بایدن که هدفش در جلوگیری از تسلیح هسته‌ای ایران با اسرائیل مشترک است و نواقص برجام را نیز تلویحاً پذیرفته تاثیر بگذارند (با وجود آن‌که کنترل دموکرات‌ها بر هر دو مجلس آمریکا ممکن است تمایل قانونگذاران به فشار بر کاخ سفید یا مخالفت با آن را محدود کند)

در حالی که دو دولت به چنین گفتگویی نزدیک‌تر می‌شوند اسرائیل تاکید دارد که آمریکا برای رسیدن به «پایبندی در برابر پایبندی» نباید اهرم اساسی خود را دور بیندازد همزمان بسیاری در جامعه سیاسی اسرائیل اذعان دارند که گرچه سیاست «فشار حداکثری» رئیس‌جمهور ترامپ فشار اقتصادی سنگینی بر ایران تحمیل کرده اما نتوانسته برنامه هسته‌ای آن را متوقف کند یا تهران را وادارد به مذاکرات برگردد به این دلیل برخی مقامات حامی راه میانه «اندک در برابر اندک» هستند گرچه رهبری ارشد اسرائیل فعلاً چنین موضعی ندارد.

خط دقیق بین شرایط اصلی برجام و شرایط حداکثرخواهانه مایک پومپئو وزیر خارجه سابق برای یک توافق بهتر کجا باید باشد به طور

ایده آل ایران باید از امکان حفظ توانمندی غنی‌سازی و تسلط بر چرخه سوخت هسته‌ای منع شود اما بسیاری در اسرائیل می‌دانند که بعید است واشنگتن در این زمینه همکاری کند چون این فرصت خیلی وقت پیش از دست رفته است بنابراین آن‌ها بر تمدید غروب برجام به اندازه چند دهه و برقراری یک رژیم بازرسی تهاجمی «هر زمان هر کجا» تمرکز دارند همچنین در دولت اسرائیل در خصوص ضرورت منع توسعه سانتریفیوژهای پیشرفته برخورد صحیح با ابعاد خطرناک برنامه موشکی ایران و بازگشایی پرونده «ابعاد نظامی احتمالی» در نتیجه یافته‌های آرشو هسته‌ای اجماع گسترده‌ای وجود دارد.

در مورد فعالیت‌های شروانه تهران در منطقه ایده برخورد با این فعالیت‌ها در تجدید گفتگوهای هسته‌ای یا بازکردن یک خط مذاکره موازی در اسرائیل طرفدار چندانی ندارد چون این کشور پرونده هسته‌ای را حیاتی‌ترین مسئله می‌داند و نمی‌خواهد آن را دچار اضافه‌بار کند این‌جا قدری واگرایی با شرکای حوزه خلیج فارس پیش می‌آید چون برای آن‌ها تهدید منطقه‌ای ایران بر تهدید هسته‌ای آن اولویت دارد (گرچه اغلب آن‌ها برای ابراز مخالفت با احیای کامل برجام با اسرائیل همسو هستند). مقامات اسرائیلی همچنین نگران اند که گفتگوهای موازی ممکن است بر آن‌ها فشار آورد تا مقابله نظامی جاری در سوریه را محدود کنند از دید آن‌ها اصولا باید در صحنه عمل با فعالیت‌های منطقه‌ای ایران مقابله کرد نه این‌که بر سر آن مذاکره شود یا به خاطر نگرانی از تضعیف توافق هسته‌ای این فعالیت‌ها نادیده بماند.

ازین گذشته سخنان کوخاوی گزینه اقدام نظامی علیه برنامه هسته‌ای ایران را برجسته کرد کاری که اسرائیل در ۲۰۱۲-۲۰۱۰ به‌طور جدی به آن فکر می‌کرد این حرف‌ها صرفا لاف‌زنی نیست بلکه نمایانگر این باور عمیق است که اسرائیل در صورت بروز برخی سناریوها باید یک گزینه نظامی به‌عنوان چاره آخر داشته باشد مثلا در صورت شکست مذاکرات و ادامه تخلفات هسته‌ای ایران تا نقطه‌ای بحرانی یا بازگشت به برجام بدون هیچ حرکتی در جهت یک توافق بهتر که نهایتا با انقضای محدودیت‌ها امکان پیشرفت‌های هسته‌ای خطرناک را فراهم می‌کند اسرائیلی‌ها شک دارند که حتی اگر همه گزینه‌های دیگر (مثل دیپلماسی اقدام پنهانی/مخفیانه) برای توقف ایران بی‌نتیجه بماند آمریکا دست به اقدام نظامی بزند علاوه بر این‌ها خط قرمز اسرائیلی‌ها از مدت‌ها پیش سختگیرانه‌تر از خط قرمز واشنگتن بوده است: از دید آن‌ها نمی‌توان اجازه داد که ایران به سطحی از توانمندی برسد که به آستانه قدرت هسته‌ای نزدیک شود در حالی که خط قرمز آمریکا معمولا جایی است که تهران واقعا از این آستانه عبور کرده باشد و به سوی تولید سلاح بشتابد.

فعلا اوضاع هنوز به نقطه جوش نرسیده اما به تدریج داغ‌تر می‌شود بنا به جدیدترین ارزیابی‌های موساد که اخیرا به کابینه ارائه شده زمان مورد نیاز ایران برای تسلیح هسته‌ای (یعنی زمان موردنیاز برای تولید میزانی از مواد شکافت‌پذیر که به اندازه کافی برای استفاده در یک بمب غنی شده باشد) به چهار ماه کاهش یافته و برای تولید سلاح به بیست‌ویک تا بیست‌وچهار ماه زمان نیاز دارد که احتمالا به موازات تلاش ایران برای غنی‌سازی با عیار بالا خواهد بود (با این فرض که ایران پیشاپیش یک کارگروه فعال برای تولید سلاح هسته‌ای نداشته باشد).

نتیجه‌گیری

در حالی که دولت بایدن می‌اندیشد چگونه نگرانی‌های اسرائیل را در راهبرد درحال‌شکل‌گیری خود در قبال ایران بگنجانند خوب است که عوامل کلیدی زیر را در نظر داشته باشد:

- منافع امنیت ملی حیاتی اسرائیل در خطر است و دولت این کشور مصمم است تا از آن‌ها حفاظت کند.
- دیگر متحدان منطقه‌ای نیز ذینفع و در نگرانی‌های اسرائیل شریک اند.
- پیشرفت در عادی‌سازی روابط اسرائیل با کشورهای عربی و کارزار برای مقابله با فعالیت‌های ایران در سوریه هرکدام به آمریکا اهرمی اضافی علیه ایران در زمینه‌های هسته‌ای و منطقه‌ای داده‌اند واشنگتن می‌تواند از این امکانات به روش‌های متعددی (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/missile-defense-manhattan-project-middle-east>) که در این مقاله نمی‌گنجد بهره‌برداری کند.

پرونده ایران جایگاه دولت بایدن در خاورمیانه و روابطش با اسرائیل را با آزمونی بزرگ مواجه کرده است بهترین رویکرد برای هر دو دولت این است که درس‌های سال ۲۰۱۵ را جدی بگیرند و وارد گفتگویی جامع ادامه‌دار و محرمانه شوند که بر ایده‌های سازنده و نتایج واقع‌گرایانه تمرکز داشته باشد و از لاف‌زنی علنی پرهیز کند وضعیت بغرنج‌تر از آن است که دو طرف به سخن یکدیگر گوش فرا ندهند

مایکل هرتزوغ سرتیپ بازنشسته نیروهای دفاعی اسرائیل هموند انستیتو واشنگتن در برنامه بین المللی میلتون فاین است او به عنوان رئیس بخش برنامه‌ریزی راهبردی نیروهای دفاعی اسرائیل و رئیس ستاد وزیر دفاع اسرائیل خدمت کرده است.

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

أغریة ٢٠٢٢ ١١

Farzin Nadimi

[\(/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology\)](#)

BRIEF ANALYSIS

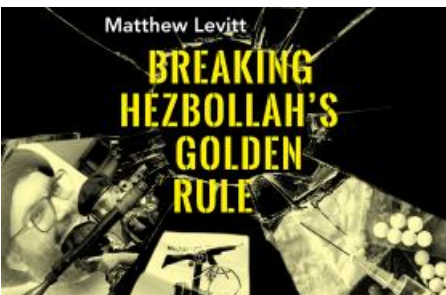
Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

أغریة ٢٠٢٢ ١١

Simon Henderson

[\(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism\)](#)

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

أغریة ٢٠٢٢ ٩

Matthew Levitt

[\(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule\)](#)

TOPICS

[\(fa/policy-analysis/mn-ashah/\) منع اشاعه](#)

[\(fa/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/\) نظامی و امنیتی](#)

[\(fa/policy-analysis/syast-amryka/\) سیاست آمریکا](#)

REGIONS & COUNTRIES

[\(fa/policy-analysis/asrayyl/\) اسرائیل](#)

[\(fa/policy-analysis/ayran/\) ایران](#)